

Resum Bloc 3: Territori i activitats físiques

A partir del segle XIX es va produir un canvi important en l'agricultura i en l'economia en general, que va passar a ser una economia de mercat, on el pagès era venedor i comprador i deixava enrere l'economia de subsistència destinada al consum propi.

Quan la indústria va necessitar mà d'obra es va iniciar un procés d'èxode rural. Els agricultors van haver d'adaptar-se a l'economia de mercat i les noves tecnologies.

Població rural: Gent que viu en una zona rural i que treballa al sector secundari o terciari.

Població agrària: Gent que treballa al sector primari.

A les finques petites i mitjanes els propietaris treballen la terra amb l'ajuda de l'explotació familiar o d'algun assalariat fix, a temps parcial.

A les finques més grans augmenta la gestió directa i disminueixen els arrendaments. La necessitat de mà d'obra per a feines eventuais de temporada és resolen amb la mà d'obra immigrant.

SAU→(Superfície Agrària Útil)

Explotacions agràries:

Latifundi: Explotacions de grans dimensions (mes de 100 ha) on es practica la agricultura extensiva. A Espanya hi predominen a Extremadura, Castella la Manxa i Andalusia.

Minifundis: Explotacions de petites dimensions (menys de 10 ha). Predominen al nord de la Península i als dos arxipèlags. S'hi practica una agricultura intensiva o molt científica.

Explotacions mitjanes: (mes o menys 30 ha). Són explotacions familiars on s'hi practica una agricultura intensiva.

Política Agrària Comunitària (PAC)→Fundada el 1957, quan la CEE va potenciar l'agricultura amb la intenció d'aconseguir proveir els països comunitaris i d'eleva les rendes agràries.

Actualment té diversos objectius com augmentar la productivitat de l'agricultura, desenvolupar la indústria agroalimentària i millorar el medi ambient i l'entorn rural.

La producció agrícola depèn del tipus de conreu que s'utilitzi (secà o regadiu). L'aigua es un factor bàsic per augmentar la productivitat.

Els conreus de secà més comuns són els de cereals, vinyes i oliveres, mentre que en els conreus de regadiu s'hi troben la majoria de la producció de fruites i l'horticultura.

La producció ramadera a Espanya es molt important a partir de 1960, i combina mètodes tradicionals amb formes de producció intensiva.

Sobretot destaquen el bestiar oví i porquí, però també el boví i l'avicultura.

L'activitat pesquera a Espanya es força important, tot i que actualment pateix una dura crisi a causa de les dificultats que té per accedir als caladors tradicionals i de l'exhauriment de moltes espècies per culpa de la sobrepesca. Els bons caladors es troben a les plataformes continentals, zones on hi ha corrents marins freds amb plàncton i zones on hi ha contacte entre corrents.

Sector primari a Catalunya:

S'hi practica majoritàriament una agricultura intensiva i d'elevada productivitat. Hi predominen les propietats petites i l'explotació familiar, però amb un nivell alt de capitalització i amb una estructura productiva moderna, molt orientada al mercat.

La ramaderia té més importància que l'agricultura, (59% del total agrari), l'explotació ramadera està bàsicament establada i s'explota de manera molt intensiva.

La pesca no és molt important ja que es depèn de la importació massiva i de l'aqüicultura per proveir-se de peix fresc, ja que el mar Mediterrani és un mar empobrit de cara a anar a pescar grans quantitats de peix.

A partir del 1959, Espanya amb el Pla d'Estabilització i la fi de la política autàrquica rep l'ajuda dels Estats Units i viu un gran creixement econòmic i industrial, ja que elimina moltes barreres aranzelàries i augmenta la productivitat industrial i l'exportació.

La indústria espanyola es troba en 4 zones diferenciades:

- Catalunya
- País Basc
- Astúries
- Madrid

Des de que Espanya entra a la CEE permeten la modernització de les infraestructures que comporten un augment de la productivitat.

La Unió Europea està compromesa amb les polítiques mediambientals que tracten de regular la contaminació del medi, les emissions de CO₂ i es per això que promou tecnologies netes i proposa auditories per controlar les operacions que es realitzin.

La indústria europea ha de ser dinàmica i capaç de competir a nivell mundial i per això necessita augmentar la productivitat, obtenir professionals més preparats, invertir en R+D per aconseguir noves patents i facilitar la deslocalització per evitar la Desindustrialització.

La indústria catalana

Manté el primer lloc de l'estat espanyol tot i que l'ocupació en la indústria ha perdut pes des del 1990. La indústria catalana està canviant de model per adaptar-se a les circumstàncies d'un món més globalitzat. També ha deslocalitzat part de la producció.

El turisme:

És una forma de lleure tradicional que cada cop s'ha convertit més en un fenomen de masses.

A Espanya, a partir de 1960 es produeix la gran expansió turística. Actualment el turisme té una gran importància econòmica, els turistes gasten en viatges, allotjaments, restaurants, etc... gràcies al turisme s'han creat els operadors turístics, que programen viatges.

Els turistes que venen a Espanya són majoritàriament de països desenvolupats d'Europa, com el Regne Unit, Alemanya i França, tot i que cada cop més hi ha turistes de Rússia i l'Europa de l'est.

Els llocs d'Espanya amb més turistes són Catalunya, els arxipèlags i altres comunitats del litoral mediterrani, ja que el principal turisme es el que s'anomena de sol i platja.

El turisme també comporta impactes negatius.

A la costa hi ha una urbanització abusiva del litoral amb grans edificacions, a vegades comporten problemes amb el subministrament d'aigua i s'han de salinitzar els aqüífers. També la construcció de ports esportius.

A la muntanya l'impacte ambiental més gran l'ha provocat la instal·lació de les estacions d'esquí tot el que comporta (construcció de pistes i remuntadors, segones residències, hotels...)

Els principals tipus de turisme són:

1. Turisme de sol i platja: S'implementarà la bandera blava a les platges, mostra de qualitat, també es vol diversificar les ofertes d'oci als llocs estiuencs.
2. Turisme cultural i de ciutat: Espanya es el segon país amb més nombre de conjunts historicoartístics declarats per la UNESCO Patrimoni de la Humanitat.
3. Turisme esportiu: Activitats esportives, golf, infraestructures nàutiques i estacions d'esquí.

A Catalunya

Es la zona més turística de tot l'estat espanyol.

El turisme suposa un pes molt important per a l'economia catalana → 12% del PIB de Catalunya i un total de 180.000 llocs de treball directes.

La oferta turística es variada i ampliada i els principals models turístics són els mateixos que els de la resta d'Espanya.

El transport realitza tres funcions importants:

- Fan un servei que respon a la necessitat o al desig de desplaçament de les persones
- Satisfan les necessitats econòmiques posant en contacte la producció amb el mercat i fent possible la distribució de béns i serveis.
- Contribueixen a integrar els diferents grups socials i a la difusió de les idees, tècniques i cultures.

La xarxa terrestre a Espanya atorga un gran protagonisme a la xarxa de carreteres, que ha provocat un desequilibri en el sistema de transport al desenvolupar lentament el transport ferroviari. Com a conseqüència tenim una congestió de transit elevada a les grans ciutats, una demanda de noves vies i un gran impacte ambiental.

La xarxa ferroviària presenta diversos problemes com l'amplada de vies, diferent a la de la resta d'Europa, té molts trams de via única i les infraestructures són poc modernes.

Els transports marítims són rendibles per desplaçar grans volums de càrrega. S'han creat Zones d'activitat logística on es poden emmagatzemar redistribuir els contenidors.

El transport aeri ha estat bàsicament de passatgers, però cada cop més es transporten mercaderies i els aeroports s'han d'anar modernitzant.

La UE s'ha fixat com a objectiu equilibrar els diversos modes de transport i ha creat una sèrie de projectes declarats d'interès europeu.

A Espanya també es va crear el Pla estratègic d'infraestructures i transport per tal d'incrementar la qualitat de les infraestructures i dels transports per obtenir una mobilitat sostenible i fomentar la intermodalitat.

A Catalunya les carreteres segueixen un model radial amb centre a Barcelona i s'està intentant crear noves vies. El transport públic, sobretot el ferroviari, es el que ofereix més alternatives per viatjar per tot el país, tot i que la majoria dels serveis es concentren a l'àrea de Barcelona.

Hi ha dos ports importants a Catalunya, el de Barcelona i el de Tarragona, que reben tant persones com una gran quantitat de mercaderies. Són molt grans i no depenen de la Generalitat sinó que els controla l'estat espanyol. Els ports més importants que controla la Generalitat són els de Palamós, Vilanova i la Geltrú i Sant Carles de la Ràpita.

El transport aeri esta format per 5 aeroports, els més importants són els de Barcelona, que realitza funcions de transport de passatgers i de mercaderies i Girona, que és bàsicament relacionat amb el turisme de passatgers.